

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Fejér

Csabánál

Valaki beszélt. A művészetéről, a képeiről. A tárlatnyitó közönség T. Tárlatnyitó Közönségnek mutatkozott; ki áhítatos is volt, ki csak érdeklődő. A hetvenes évek elején történt egy szombati napon, talán a Gulácsy Teremben, talán másutt. Celebrálódott a ceremónia. Fejér Csaba elnézett valahová, messzire, túl a kirakatüveg mögött zsongó utcán.

Ott sem volt.

Aztán vége szakadt a beszédnek, s ő egy szempillantás alatt eltűnt. Elment, lát-hatatlanra vált, ki tudja? Bizonyára az egyik romtanya Hírlappal foldozott ablaka mögött rejtőzött el, figyelte: látjuk-e őt, vagy csak nézzük.

Ott volt a teremben.

Persze soha sincs sehol egészen jelen. Hol a múltban portyázik, hol a jövőben. És ez átkozottul zavaró, mert közben itt van a jelenben; fest, hallgat, válaszol a kérdésekre, nősül, elvállik, vermutot tölt egy pohárba, bicikliről integet, kérdéseket tesz föl, fest, hallgat. Ám az egész valahogy mégis gyanús; gyanús, mint egy jég-hegy, mert kilenc tizede nem látszik.

Nyilatkozni nem szeret, szerintem nem is tud. Megnyilatkozni szokott. Hetven-negyben a Művészet szerkesztője körkérdést intézett vásárhelyi festőkhöz. Azt tudakolta tőlük: mit tart ápolandó, követendő hagyománynak Hódmezővásárhely művé-szetében?

Fejér Csaba fogott egy árkus papirost, írta: „Mégfogalmaztam röviden az állás-pontomat ebben a kérdésben, született is néhány változat, de mindegyiknek megvolt az a hibája, hogy nem értettem vele egyet. Nem tudok olyan kérdésről egyértelműen beszélni, amiről nem lehet. Mert bármit mondok, az ellenkezője is igaz. Legföljebb egy lapos alföldi ideológiát lehetne pufogtatni, ez viszont nem méltó Vásárhely szel-leméhez. És én irtózom még az egy személyre szabott ideológiától is.”

Ez, kérem, nyilatkozat. Fejér Csaba módra. Mintha egy jéghegy beszélne saját nem látható kilenc tizedéről.

És íme Jéghegy úr rezidenciája. Jéghegy úr most éppen vermutot tölt egy pohárba.

— Képek? — ezt Enyedi Zoli kérdezi. Fényképezni szeretne.